

Es més lletre començarem
 Es més lletre començarem.
 Les drets individuals son
 imprescriptibles, inalienables
 i intransmissibles. ©
 Legislar la Llibertat bota
 pretent de garantirla, o com
 ometre atencat contra ella. ©
 La llibertat propia no es all
 abent comença la llibertat
 ajena. Es lletre, donchs, el
 individu fer tot lo que no
 perjudiqui a un altre. ©
 La resignació que produeix
 la religió no es més que
 la fórmula del engany ab
 que's preté perpetuar la
 injusticia social en lo mon. ©
 Las religions son males
 d'aborris que viuen de la
 cresta d'admetre capítols en
 la terra, assegurant pagar
 crecients interessos al col.

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

LA TRAMONTANA defuena 'ls principis lliber-
 tals més avançats, com
 ometent de cap man. ©
 La TRAMONTANA es cati-
 religiosa de totos los re-
 ligions, porque totos son
 ignominios delantos y de-
 promissas para la dignitat y
 la inteligencia humana. ©
 La TRAMONTANA es politica
 defuena sempre al més ad-
 vancat contra 'l més reaccionari,
 y coetá la necessitat
 d' una gran reforma social
 que transformi 'l modo de
 ser del productor, coet
 coetant al capitalista. ©
 La TRAMONTANA es cati-
 aliada a cap partit, coet
 los interessos genuinos de la
 llibertat sense compromissos
 al compromissos de cap partit.

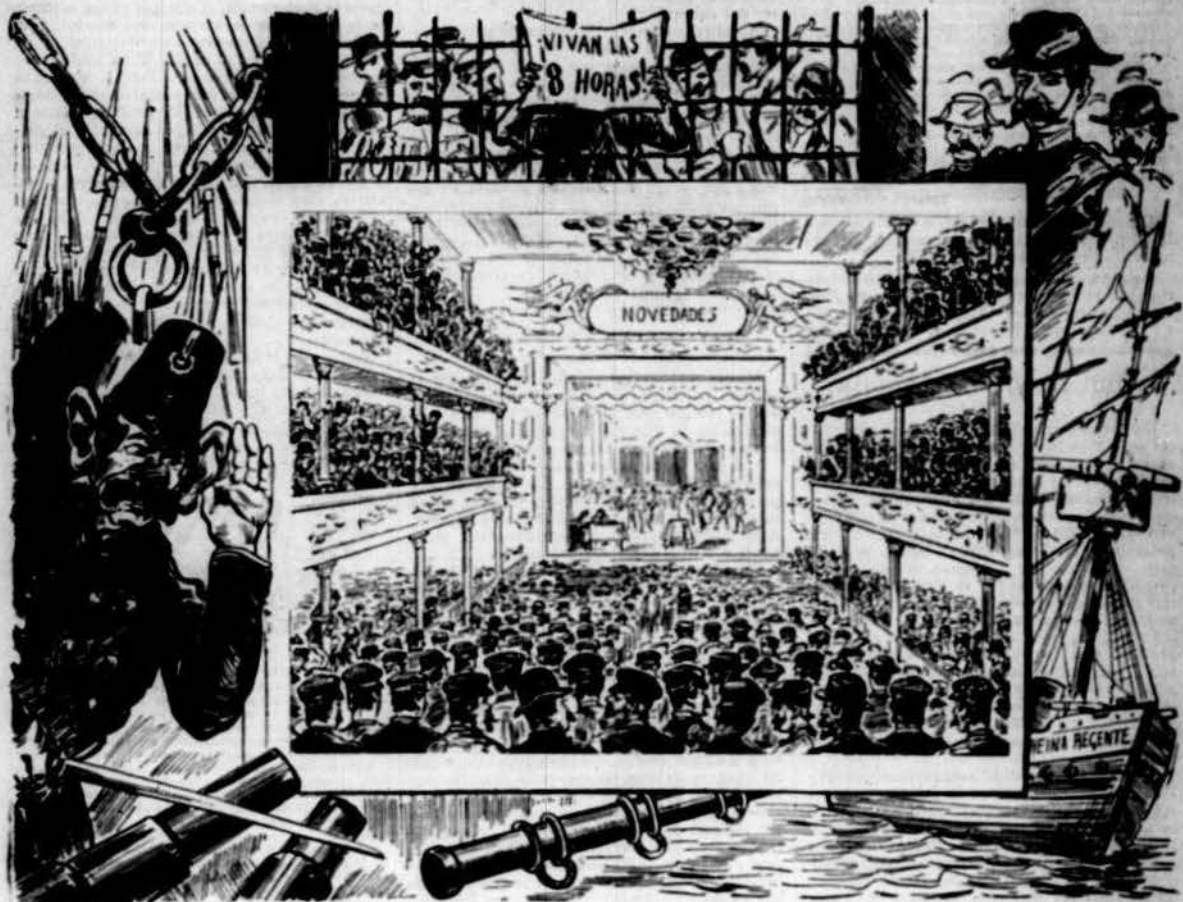
La salut del poble es la suprema ley

La TRAMONTANA es lo periòdic que 's publica en idioma catalá més avansat en ideas poltticas, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la primera necessitat

<p>PREUS DE SUSCRIPCIO Espanya, 1 peseta trimestre.—Estranger, 2 Las suscripciones se pagan per adelantat</p>	<p>ADMINISTRACIO: carrer de Ponçat, 1, 1.ª: BARCELONA Pels pagos s' admeten llibreros del Giro Móvil, lletres de fidei comre y sellos de 15 céntims. No s' admeten llibreros especials de periòdiche</p>	<p>PREUS DE VENTA Número solt, 5 céntims.—30 exemplars, 1 pes. Surte d' llum puntualment cada divendres</p>
--	---	--

LO 1.º DE MAIG D' ENGUANY

Luxo d' arbitrarietats; precaucions de tot estil; y l' obré acudint tranquil als meetings y a Novedats.

SUSCRIPCIÓN

¿ favor de las obras puestas para ser pasadas por la burguesía

Suma anterior

Table with names and amounts: Pap, 1.10; A. A., 1.00; J. Planas, 1.00; T. Torres, 1.00; Varios trabajadores, 1.00; Una dona que l'any passat va abraçar a son pare a la barra del Reina Regente, 0.50; La muller del qui va estar a la barra, 0.50; Un anarquista de fora, 1.00; Claudi, 0.50; R. Castells, 0.50; P. Vives, 0.50; J. Berués, 0.50; P. Sala, 0.25; P. Ballester de Vilanova, 0.50; A. R., 0.25; Feliu Marató, 1.50; Antón Pons, 0.50; Miquel Furiol, 1.00; Francisco Tor, 1.00; Francisco Soler, 1.00; R. Costa, 0.50; V. Ferrer, 0.25; J. Rifa, 0.50; J. Botich, 0.50; F. R. M., 1.00; R. Torres, 0.50; R. Castelló, 0.20; Total, 27.07; Varios obreros del taller de Bou y Muxoa, 1.00; Los trabajadores del taller d'ebanisteria de Francisco Vidal, 1.00; Los ebanistas y fusters del taller de Rafael Goss, 1.00; Empleados y aprendices de la fábrica de Pascual, E. B., 0.25; Samsó, 0.25; P., 0.25; J. Sol, 1.50; E. Casanovas, 0.50; R. P., 0.25; Prens, 0.25; A. Madero, 0.25; J. Ricart, 0.25; M. Nobella, 0.25; I. Calvet, 0.25; J. Bonet, 0.50; F. Franch, 0.50; S. Caraballo, 0.50; J. Traillano, 0.50; P. Caraballo, 0.50; Mercedes, 0.20; E. Martín, 0.25; Dionisia, 0.50; M. Angel, 0.25; F. Calvera, 0.50; Total, 71.55; Recauda en una obra en construcción del carrer d'Urell-Vicens Fas, 1.00; Pere Abilla, 0.50; Joan Cabré, 0.25; Josep Ruiz, 0.25; Francisco Valls, 0.20; Bernat Fabregat, 0.20; Josep Barrera, 0.25; J. J. Bascuñan, 0.25; Salvador Torres, 0.50; Josep Vialla, 0.25; Agustí Franciso, 0.50; Antón Mirat, 1.00; Miquel Cabré, 0.50; Felip Capdevila, 0.50; Pere Clos, 0.50; Joan López, 0.25; Josep Cabré, 0.50; Josep Sagas, 0.50; Josep Rolas, 0.50; Pau Millán, 0.25; S. S., 1.00; Miquel Vinalta, 0.25; Josep Solerilla, 0.50; Pere Ferré, 1.00; Antón E. Banaña, 0.25; J. Bosch, 0.50; J. Comas, 0.25; P., 0.50; D., 0.50; Total, 112.25; Societat coral burlesca A rrosa Social, de Can Martí de Provençals, 6.85; Los trabajadores de la fábrica de ferinas de Coloma y Novoa, de La Ribera, 12.25; Total, 149.29

D'aquesta quantitat entregarem ja diuenje a la Comissió repartidora 120 pessetas, que era tot lo que aquell dia teníem recullit.

Continuà oberta la suscripció en la Administració d'aquest periòdic i en la de El Productor, carrer de Sant Oleguer, 2, primer pis, i en la Cerveteria del carrer de Ponent, n.º 54.

LO QUE CONVE AL ANARQUISME

Després dels aconteixements que s'han marcat pel 1.º de Maig d'aquest any, i com a corol·lari de la qüestió del dinamiterisme que s'ha presentat com a cabell de betalla sobre si ell és o no es complement del anarquisme, segons nostre lleal saber i entendre convé de tota conveniència als partidaris de les idees crítiques parlar i clarament contra aquest procediment si és que no l'accepten, ja que, com el patrocinarlo es pensat per la llei, si no parlem clar sobre aquest assumpte may ab més rahó se podra dir que qui calla otorga.

La circumstancia de que la governants y la burguesia han fet del dinamiterisme la única arma pera combatre l'anarquisme, tindria de obrir los ulls a tots los partidaris d'aquestes idees pera veure ben clar que poden esperar del empleo de la dinamita, si és que algú hi pogues haver ó hi hagi hagut que tal aberració hagi patrocinat.

Per qué no dirho? L'anarquisme francés y l'italià, com a comunista, ha pogut sempre de sobradament exagerar, y d'un quant temps a en aquesta part, potser desde poch després de la dissolució de la Federació Regional, alguna part dels anarquistas espanyols s'ha anat tocant d'extranjerisme, si se'ns permet la paraula, que, encara que impropia, expressa be l'que volém dir.

Mas com per nosaltres lo primer que s'ha indispensable es no oblidar may las condicions antropológicas de la població en que s'viu pera aplicarhi tals ó quals idees que a ella pugan ser adaptables, nos resulta que com més estudiem l'obrer espanyol en general y l'català en

particular, menos lo podém creure aficionat, y ens n'alegrém d'aixó molt, al comunisme ni al dinamiterisme.

Y es més: enténem que està en la obligació d'aixecar resoltament bandera contra l'procediment d'empleo de la dinamita, que, diria si ve jas, no creyem que aquí a Espanya haja tingut cap partidari entre ls defensors conscients de las idees anarquistas ni cap altra escola socialista.

Pero, com ja havém dit, convé molt no estar callat pera que no pugui dirse que qui calla otorga.

Ab pretext del dinamiterisme están encara pobladas de treballadors las presons de molts punts d'Espanya; ab pretext del dinamiterisme se vol treure als anarquistas de la llei comú; ab pretext del dinamiterisme se intentan justificar tota mena d'arbitrarietats contra la classe obrera y contra sas incorporacions legalment constituídas; ab pretext del dinamiterisme, en fi, se veira a dividir a la classe obrera, a batejar ab lo nom de criminals vulgars a sos defensors y a fer repulsius als fills del treball idees que ja li son altament simpáticas. Donchs a desbaratar aquestos plans s'han d'encaminar tots los esforços dels anarquistas, ab lo ben entés que de lograr tan il·loable y humanitari resultat obtindrán gran increment sas idees, tant com farán una reculada tremenda si no s'treuen de demunt lo calificatíu deshonros de dinamiteras ab que sos enemics han volgut tildarlas.

Dos resultats innegables e immediats s'obtidrián del complet desllindament de camps entre l'anarquisme y l'dinamiterisme: guanyar en la simpátia pública e inutilitzar las persecucions actuals fins al extrem de que si continuessin ellas serian la millor propaganda a favor del anarquisme.

Nosaltres no havém de planyer lo portar nostre gra d'arena a aquesta obra regeneradora, a la vegada que a excitar als demés a seguirnos en aquest camí que creyém de salvació pera recullir honra y profit pera la classe treballadora. Si algú no hi vol entrar fent possible que s'cregui que qui calla otorga, eli mateix; en lo pocat sobradament trobará la penitencia, que s'veurá aumentada per l'aislament que s'anirà fer a son entorn fins arribar a trobarse en espantosa soletat, en tant que ls que haurém desllindat los camps y posat las cosas en son lloch haurém prestat inmens servey a la classe treballadora, arrencant de mans de sos enemics la més innoble de las armas que esgrimian pera combatirla ignominiosament.

CÓM S' APLICAN LAS LLEYS

Moltes vegades nos havém ocupat de com se aplican las lleys, y sempre, invariablement, nos ha resultat que sa aplicació tan sols se fa efectiva en tot alló que perjudica al pobre y al humil per afavorir al rich y al poderós.

Y si pera lograr tal resultat no s'fes més que aplicar la ley, menos mal. Lo pitjor es que pera obtenir lo que s' desitja no se la aplica may en son sentit natural, sino que se la forsa, se la interpreta, y moltes vegades fins se la anul·la ó s' falta descaudament a ella.

Ficemnos sino ab lo que succheix sempre que de una operació de treball, d'una huelga, se tracta, ó de qualsevolga acte encaminat a afavorir a la classe obrera en més ó menos ponderat, més que real y efectiu, detriment de la burguesia.

La ley, segons diuen, ampara a un y altre per igual en lo seu dret. Heu vist may a cap autoritat amparant lo del obrer en contra del burgés? Despatxa aquest al obrer ó li rebalta l' jornal, y es molt libre de ferbo, la ley li garanteix aquest dret y no hi ha cuydado que per tal cosa interrompi sa tranquilla digestió cap servidor del Estat; mes si l' obrer fa cap petició al amo ja tot es diferent: las coaccions comencan per part d' autoritats y burguesia, y aquella tan cacarejada libertad del treball se torna empresament de treballadora. La sospita policiesca, la delació burguesa, la presència d'un huelguista es indicí de delictes contra l' obrer, mentre que ni la amensada del burgés ni la pressió de las autoritats signifigan res més, segons ellis, que garantir l'ordre. Si s'tem que la huelga ó la operació de treball pot pendre peu, may falta un mal petador ó unas proclamas incendiarias ben preparadetas per sas mateixos enemics, y la autoritat fa lo demés. Los

drets individuals resultan llavors la més repugnant irrisió que pot ferse a la classe obrera. Violacions del domicili de nit a pesar de lo que sobre aquest assumpte diu l'article 6 de la Constitució; quan d' obrers se tracta no hi ha ley ni embut que hi valga; detencions al engrós y a la menuda; processos en que la víctima no logra saber may per quin delictes se l'processa; en una paraula: complet olvit de la ley en tot y per tot.

Y tot aixó carreganho a la esquena del pobre treballador en nom de la ley y com a garantia del ordre públic! No pot donarse burlla més sangrenta de la situació del obrer!

Los darrers aconteixements, las darreras agafades, igual que las anteriors y que todas las que vindrán, han portat igualment lo sello distintiu de la arbitrariedad en contra del obrer que caracteriza l' principi autoritari sempre que s'posa entre l' capital y l' treball.

Per un pretingut delictes d' imprenta, a Reus hi ha prop d' una dotzena d' obrers a la presó sense admetre'ls fiança, quan ab tanta facilitat se n' admet a criminals de delictes comuns castigats ab igual ó major pena que la senyalada al delictes d' imprenta que se suposa comés ab la publicació de la fulla motivadora de la detenció dels obrers; a Barcelona casi tots los departaments de la presó vessan de treballadors: molts d' ellis encara no han pogut averiguar per qué hi son; saben que ls han agafat... per anarquistas... y res més. Veritat que ls han declarat processos, pero no saben ni per qué ni ab quinas condicions; ab ellis no s'ha complet lo requisit que la ley mana com a indispensable, de donar copia del auto al interessat quan se li comunica. ¡Com que ni tan siquiera se ls llegeix en la majoria dels cassos! ¡Qui parla de drets d' un processat tractante d' un obrer? Se tractes a lo menos d' un lladre ó un assesi, ja seria justa cosa... Pero d' un que se ha atrevit a demanar més jornal ó menos horas de treball, y que fins s' ha proposat juficial emancipar... aixó no s' pot tolerar, y no mereix ni un dels beneficis que la ley li pot concedir estant processat. Que procuri fer bandat d' allí en avant, que cregui al burgés y a la autoritat, com si diguessim al pare y la mare del ordre social avuy imperant, y pot ser que, si la proposat d' essens y paga alguna cosa a certs empleats que guanyan quinze duros al mes y ne pegan vint de lloguer de pis, pot ser dintre d' unas quantias setmanas, menos ó anys vagin sortint de la presó sens encara no haver pogut averiguar per qué fou que estigueren presos y processos.

Aquests es la justicia oficial que avuy impera tractante de la classe treballadora; no es una vergonya, una burla, una inconveniencia, dirnos que vivim en una societat civilizada en la que impera la igualtat devant la ley, y succheix tal sovint (sempre que l' obrer s' agita pera millorar sa sort) totes aquestas aberracions?

Rubi y de Maig 1892.

Justicier director: Lo nostre Ajuntament neo-cerleisco ab caretes conservadora-socialista ha quessat ab un pam de nas, ab motiu de haber sigut processat, lloger y portat a la presó de Terrasa lo agruall Josep Muiet, protegit del nostre rector Josep Balit; que ve interesara fortment per que obtingues bones carolerias dit Muiet quan fos processat altra vegada.

Aquest Josep Muiet tenia veres ailes contra l' amonistia, porque en dia va ser l'acusador del nostre benivolent republica Josep Palet, sufrint aquest alguna menes de presó; nos sortim ab lo cap molt est, ja que dit acusador va desdirse de tot lo que indignament havia tramet.

Lo nostre Ajuntament, los amonistants y ls de la cresta de baix tenen ja altre ocasió de demostrar novament son entusiasme per Muiet, al que tanjan per pisan, creventes que feya la por als socialistas. També nostre alcalde Miquel Viver pot fer un gran servey a la patria, arx que la plassa de agutzil está vancat. Pot nomenar a un dels cabelluts que actualment estan sense feyna, y que durant l'ultima guerra, ab lo treball al colí, brimachar per las montanyas de Catalunya. Atals feites constants per los montanyas de Catalunya. Atals feites constants ab caretes conservadora y reaccionaria que en va volien fer que's tornin miserreres los venhins d'aquest desllindat poble.

Pirelló 9 de Maig de 1891.

Apreciat director: Lo recator d'aquest poble està fent la competència a tots los industrials que venen cera, pués està continuant impartint a tots los seus feligresos, dibuixos que ell l'ha donat la cera més barata que la dels altres venen, y verdaderament lo que fa es encoratjar, perquè resulta que lo que ell dona tot ho es a menys cera. No seria millor que desdés a los feligresos tranquils, sense llicències ni llicències de caballeria? Si això no es voler encoratjar al pròxim per perdre duble, que ni may.

També fa pochs dies que deuant el consell municipal va descarregar un sermó ben interessant als joves que si nos pares los manessin treballar en dia festiu, que no's creguessin, perquè són peccat mortal. Y bonchs y alió d'honrar pare y mare que desdés la doctrina, ahont se queda?

Ja ho estànch: un'altra encorçada d'aquest reverent negociant de cera.

MALLA PÒA

COPLAS

En lo convent de la Puna
molts misteris sempre hi ha
ab las noyas d'alli diestre
y algun pare capella.
Ellas son acropentadas,
y no tasta matar en pistola
ab los que hait las fidelitas
també portan pantalons.

Als que están cansats de viure
un consell los vull donar,
que no's maten en pistola
ni's terro de cap al mar,
puig que si volen matarse
sense ferse greve mal
solament basta que's fumina
un cigarro de mitj rel.

Dibuen que hi ha un gran projecte
per combatre's criminals,
y es ferse portar ulleres
de gran llens municipals.

Puig de tan fer los ulls grossos
y ferse anar en renou,
se'ls ha encorat tan la vista
que ab dos ulls no'n tenen prou.

Ja fa molt temps que s'atipe
lo partit conservador
sense detar la forquille
ni mouren del mesador.

Y lo fusionista bo s'alla
la boca obrint més d'un pam,
esperant que aquella rentina
per paquer matar la fam.

Per més que sempre treballi
la llosa de Santiaç,
la pudó no podrà treure
de dintre de la ciutat,
puig in crech que millor diu,
per dirho'la seré franch,
troberem la policia
dintre un puro del estanch.

Se preparan moltes festes
en honor del gran Colon,
que de tan grans y llubidas
no se'n heuran vist al mon,
puig que ja fan tant de fum,
que mormora molts gent,
se'ls façil que ell resuscit
desde dalt del monument.

Los cotxes y jardineres
sempre están com gres y gat,
ocasionant mol desgracias
ab molta facilitat;
las autoridades s'ho miran
sense ferse parre cabal,
manant que als morts los enterren
y' ferne al hospital.

A dintre del nostre Parque
un gran palau s'acà fent,
que costa moltes pessetas
gestades inútilment.

Però en cambis s'aconeula
als que l'han de pagar,
que por servirs'no s'ocupi
quan hi no puguen capitar.

Un cert tipu ho conech
que tot cap tot ple de fums
desde que li han dat l'empleo
de ser guarda de consueus.

Ab lo tendrum a l'esquena
passa't temps sense fer res,
y sols los dos relans cobra
per guardar... als maturo.

Lo clero fa propaganda,
diguent que's peccat mortal
si per sobreh no se acorta
la descoma dominical.
Lo crech que farim festes
sense touer ferres per res,
si als tanqueson las legiones
per no obririas ja may més.

M. GARDÓ

Aném a ocuparnos un xich del rengió de las coaccions autoritarias.

A Sans y a Sant Martí, en us de son perfecte dret, están en huijga los obrers d'estampats, reclamant milloras en son treball. Donchs a Sant Martí y a Sans tenen las butracas plenas de civils, polissons y membres de la pudó, que fan cada coacció que canta 'l credo, empayant per un tres y no res al primer que 'ls ve devant sens treva ni cuydado de cap mena.

A Sant Martí, quan las donas plegan del treball y venhen algun esquirol, no fan més cridarli:—La cuál!... ja cuál!...—Donchs aixó ha sigut motiu d'algunas cargues de caballeria de la guardia civil y sobre tot de repartir un degavell de garrotadas a tort y a través aquts perdularis de la pudó, que no més son al mon pera que 's vegi que hi ha de tot.

Dilluns al matí, devant de la fabrica que 'l alcalde de Sant Martí té a la carretera de Matarró, hi hagut un més que regular reparto de garrotadas pel sol fet de passejarse per allí varios huelguistas; tot lo dimars se prohibiren los grupos que passavan de una persona, y entre 6 y 7 de la tarde se n'armá una de Sant Quinió al carrer de Sant Joan de Malta, en que una pobra dona, embrassada per més senyas, ne sorti ab duas dents trencadas y altres feridas. Y aixis va continuant la greca.

Y respecte a Sans, peró donar idea de lo que allí passa, basta dir que 'l dimars a la tarde una comissió de huelguistas se presentá a una fabrica sollicitant portar ab los esquirols, y que sentios negat lo permis se retiraren tranquilament, quan la guardia civil, que deoris haver sigut sens dubte avisada pel fabricant, parlant de las gravaus coaccions que pomen pensavan exercir, comparegut al trot y detingut la friolera de 41 huelguistas, que foren registrats (buscarian petardos?) y portats al govern civil, ahont tals degueren ser las coaccions que veje el governador, que 's feu posar en llibertat desseguida, prevenintlos de pos, segons diu la premsa diaria, que segons lo criteri que sobre las huijgas impera en las esferas oficials, los aconsellava que no sortissen de casa si no volen anar al treball, pués en lo cas de ser detinguts per segona vegada no recobriaran tan fàcilment la llibertat.

—Que havém de dir nosaltres després d'aquestos fets? Donchs res:

¡Viva la llibertat, Bernat Xinxol!

Puig ja son coses previas en aquestes ocasions, que sempre las coaccions resultan contra 's huelguistas.

En la huelga dels obrers d'estampats de Sans sembla que 's jogui a fet.

Dimars a la tarde s'agafá y 's deixá anar luego als 41 individuos de que parliem en altre lloch d'aquest número, y dimecres a las duas de la matinata la policia trucá a sos domiciliis pera detindre'ls de nou.

Peró qui mana a can Ribot, lo governador ó la pudó?

Perque si se 's tenia d'agafar a las duas de matinata ab registre domiciliari y tot, no hi havia perque detaxarlos anar sis ó set horas abans.

Sort van tenir, a lo que sembla, de que com tots los obrers se van practicant en aixó de las barrabassas autoritarias, a cap dels perseguits van trobar aquella nit a casa seva. Ells la fan bona si creuen al governador, que 's deya que no 's moguessin de casa! A n' aquestas horas ja alguns estarian ab vistas al pati de la Godonya, y per ara encara son succells de Bosch.

Després d'aquesta intentona d'agafada de obrers d'estampats de Sans, lo dimecres al matí lo fabricant Sr. Bertran va presentar-se al poble fent una entrada triuñfal en cotxe y seguit d'una colla d'esquirols.

Obheian las agafadas que 's tingueren de quedar en intenció a proporcionar aquestes greraa victoria al fabricant atudit?

Notable ha sigut la interpelació y las rectificacions que 'l Sr. Vallés y Ribot ha fet a la Cort sobre 'l tancament de las societats obreras y la persecució de treballadors en aquestes ciutats.

Prout ha demostrat, ab la llei a la mà, que s'ha faltat a la llei; pero com las lleis tan sols se fan pel gust de que hi falti que las aplica y ab ellas se rebenti a qui las té d'aguantar si os plau per fornia, ha resultat que tots los esforços del Sr. Vallés no han lograt res més que posar millor y una vegada més de reüllés las arbitrarietas dels que tenen la paella del manech y son propòsit de jamay esmenars.

De tots molos, jutjem profitós que aquestas cosas se digan desde un punt en que repercuti per tota la Espanya, porque, quan meuen, serveix pera que més y més cada dia se vagin sumant antipatias contra 's actuals governants.

Y's vagi preparant més prompte y be lo gran terrabastall que té de netejarlos la menjadora.

Lo mes de las flors aquest any se podrà celebrar com una época grunnamt conservadora.

Després dels atropells y brutalitats comens per por al dia 1.º, lo mes continúa demostrant qui son los que 'ns governan.

La setmana passada s' aixacá tres vegadas lo patibul a Espanya, agafotantes a una dona y a varios homes; lo dia 19 d'aquest mes s' aixacará a Tarazona, lo dia 26 a Tarazona, y s'asegura que abans d'acabar-se 'l mes també se aixacará en aquestes ciutats altre vegada para agarrarshi al infelís Peynadour.

Y per si encara faltés alguna cosa més a aquest digne quadro dels temps conservadors, a Vellils d'ebro lo vehinat ha mort a una vella de més de xexanta anys y ha mai ferti a son pobret espos, de més de setanta, per considerarlo brutalista.

Tapemois la cara de vergonya de dirnos ciutadans d'una nació civilizada.

No sembla sino que estiguem en plena Edat Mitja.

Ja van sortir de la presó alguns dels obrers delinqüents per lo por que 'l 1.º de Maig feya a la burguesia, pero van sortir molt de pochs en pochs y tenintho de regatejar com la verdura a la plaça.

Peró no hi ha que alegrarse, que per qualsevolga lloc tamé 'n van agitant de nous, y aixis la presó resulta una sinia en que l' obrer fa de cadifol y la autoritat roda.

Y que no 's pot negar que roda espada de ulla.

A Madrid ha sigut processat un cotxero per la jurisdicció militar, perque passant pel carrer un regiment tocant la banda una marxa, al so d'un cop de bombo y platets s'espantaren los caballs del cotxe, y sens que 'l cotxero ho pogués evitar, embestiren a la tropa dispersantla un xich.

Lo proces s' incoa per atropell a la forsa armada.

Trobo justa la causa; pero 'm sembla que 's processats tindrien de ser los caballs, com actors del atropell.

Nada, que 's fusellí als caballs, y aixis la vindicta pública conservadora quedarà ben satisfeta.

Lo total de lo recaudat fins al dilluns per la Comissió de Socorros als presos pujava 344.75 pessetas, que 'l dimars foren repartidas entre 44 companys de penas y fatigas donant 7 pessetas y mitja a cada un, total 330 pessetas, y quedant en poder de la Comissió repartidora 14.75 pessetas per nou reparto.

Nosaltres, com ja díhem en lo lloch de la suscripció, entregarem diumenjo 120 pessetas que llavors teniam recollides, quedant en nostre poder, al entrar aquest número en máquina, 29.75 pessetas, que unirem a las que 's vagin fent pel nou reparto.

Convé molt que la classe obrera no deixi petir miseria als que safricen per las idias y per la causa del treball.

Tant més quan ab aquestos temps que correm ningú pot estar segur ni molt menos de no anarhi a parar.

¡Petit salt ha fet La Campana de Gracia desde 'l Maig del 90 al d' engüany!

Fa dos anys deys que l'declararse en huelga los treballadors era ficar las mans a la butxaca de la burguesia; avuy ja censura la felicitació dels Gizonas, Comillas, etc., al Governador, y fins publica una límina en que considera al obrer de demà del tot emancipat y al d'avuy esclut les 8 horas.

Y donchs, senyora Campana, que ja 'ns havém girat la casaca en la qüestió obrera? Consti que ho celebrém. (No li donava acas allò de buscar lo terme mitj s'avorint als burgesos? Reira de bet quin canbi! Fins publicar lo retrato de demagogos, y casi casi albarios, a aquells mateixos que fa dos anys los deys un gratet de picardias!

(Ah! Y encara l'esgarria tant La Tramontana, que ni publicant lo retrato de son director quan era jove ni parlant de la conferencia de Novedats ha pogut empassarsela! Encara té por de ferms d' anunci y que per tal motiu poguém tirar unas quantas setmanas més, com deya fa onze anys y pico?

Vaya, vaya, de senyora Campana! Consti que m'alegro de sa millors, y li desitjo que no torni a fer pastederas, com ara fa dos anys, ocupantse ab criteri altament burges de las qüestions obreras y de las relaciones entre capital y treball, pera venir luego a cantar la palinodia d'enguany.

Allà va tot lo que de la conferencia de Novedats n'han dit los dos periódichs d'aquesta ciutat representants de partits obrers:

Diu La Guerra Social del dia 4:
Además de estos actos, el Sr. Lluñas dió por la mañana una conferencia sobre el 1.º de Mayo y la cuestión social en el teatro de Novedades, á la que asistió gran concurrencia.

Y diu El Productor del dia 5:
En el teatro de Novedades tuvo lugar la conferencia de carácter anarquista anunciada por La Tramontana. La concurrencia que asistió á la misma fué numerosísima.

Celebrém, que siquera sia tractantse de nosaltres, hegin coincidir una vegada tan incoincidibles colages.

A Valencia ha sortit un nou periódich anarquista titulat La Cuestión Social, y de bonas á primeras ja s'ha vist obsequiat ab denuncia, recollida, y proceda pels tribunals ordinaris y per la jurisdicció militar.

(Repunxera y de quina manera se pot fer us de la llibertat d'imprenta!

La límina que publicuém aquesta setmana es la mateixa que no poguerem publicar en nostre darrer número, y per lo tant no es extrany que s' referenci al 1.º de Maig.

A Malgrat ha sigut inscrita al registre civil sense l' casabús místich una filla de nostre amic Jaume Escoda, assistint á la festa gran concurrencia de tota la comarca y proporcionant bon xich de mal temps als enganya-ànims.

Que per molts anys.

Per tots la setmana entrant quedarà llist lo llibre de C. Litrán La Mujer en el cristianismo ab lo prólech d' Odon de Buen La Mujer ante la ciencia, y desseguida servirém los pedidos ja fets.

EPITAFIS

Desasta d' aquesta lloca reposa lo pare Bojós.
(Vaya un parel quina cosa que no més tingué orvidas.

Aquí dorm un paperyre que may ningú l' conegué y ara diu, no errante gayre que en lo moe feu molt pagé.

MATY

Pero senyor, quina mala monca va picar al jefe de policia de Sabadell Pere Masas (a) Gori, per detinar lo dijous passat á un venedor de TRAMONTANAS y mirarli tots los periódichs y lli-

bres que portava, preguntarli cosas que no 'n té de fer res, portarlas á cala ciutat, y fins alisarli la má en to d' amenassa? (No sab que aixó darrer estí pensat per la llei?)

(Y cóm es que l' secretari, crech que del Ajuntament, al tindren coneixement, á pesar de que posá en llibertat desseguida al injustament detingut, en lloch de passigar un rapapivo al Gori encara casi donava la culpa de tot lo que li passá al venedor de periódichs á n' ell mateix?)

(Y quan será, valgam Sant Nin y Sant Non, que serán una miqueta més sñcionadas á ser justas las autoritets de tot arréu?)

Vosté, mossen Angel, rector del Taulat del Poble Nou, vagi ab una miqueta més de cuidado en aixó de repartir bofetadas entre las noyas que ensenya de doctrina, porque aixó es un vici lleig que podria portarli algun disgust.

(A qué va que no va agradarli gayre lo que li va dir lo dimecres de la setmana passada lo pare d' aquella noya de 12 anys que V. havia confirmat per partida doble?)

Donchs tingui per ben entés que si no s' esmena de pitjors n' hi podran succehir, puig si la setmana passada no va rebre sa reverencia més que un saludable avis, podria ser que un altre dia, per gracia especial de la divina misericordia y obra directa d' un pare ofés, se li multipliquessin en sa persona las trompadas que V. dona á las nensas com en lo miracle dels peixos y 'ls pans, y li vingúes á quedar la beatissima femosia com una cara de rap ó un pa de crostones.

Jo l' aviso pel be que lo vull.

A Can Joan Lasfons, prop d'Olot, tenen un pastor del remat llanut més espavilat que trette.

Sens dubte pera tenir las monjetas més á má, vol construir un edifici que sigui iglesia, rectoria y convent tot d' una pessa, y pera lograrho atissa á sos devots desde l' cubell místich pera que vagin á treballar d' arrós á la obra pia, contentos mil qüentos xabacans pera millor engrascarlos á rodar aquella sinia piadosa, arribant fins al extrém de solitarios la sagrada butllofa de que tenia d' estar tres ó quatre dias fora del poble per anarse á veure ab lo mateix Deu.

Ab aquestas manganillas lo cert es que ell va tirant al dret en tot lo que li convé, sortint los als fellegros tal matalés al clatell, que si caubhen d' esquina al reguerot de la fe no hi ha cuidado de que s' fassin gens de mal.

Lo dia 2 del corrent, que era la festa major del poble, en lloch de ballar sardanas va indubir á las beyatas á anar á una mina próxima á buscar greda per las obras de sa futura casa, y en sent allí Deu va fer un miracle premiant la fe d' aquellas llanudas: va enorrarse un tros de mina matant á una fellegresa y ferintne duas.

Lo pastor digué llavors que esperava un miracle de Deu resuscitant á la morta, pero Deu se l' degué escoltar com qui sent ploure, porque la que va morir al sot ha tingut d' anar, y paz vobis.

No sé ara si á la vista de tals miracles los heretjes del poble se convertirán sortintlos molts al clatell.

En lo cementiri nou que per iniciativa del rector s' ha fet á Ger, entre molts altres inconvenients té l' de que hi brolla aygua en las sepulturas.

Y al enterrarse allí un cadavre fa pochos dias y queixarse la familia de que d' aquell modo la carn de persona morta fos posada en fresch, lo burot negre contestá:

—Si no li agrada aixis empòrtimel á casa seva.

(Bons consols de tripas proporcionan aquests apóstols de la mansuetut!

Lo rector de Caldas ha suprimit aquest any los dotze disfressats d' apóstols que anavan á la professó, per no haverhi qui pagués la missa per barba que s' donava als que s' llogavan per aquesta feyna.

També á un devot que havia fet prometenas de cremar tota l' atxa á la professó ó devant de la majestat del poble (es á dir, de Caldas), lo va treure de la iglesia perque la figura aquella estava en un quartet pintat de nou, que deya l' rector que ab lo fum del atxa s' embrutaria.

Quan los mateixos rectors s' estiman més dotze peias que dotze apóstols y negan la llam á Deu per no embrutar las parets, ¿cóm voléu que cap feligrés una mica espavilat s' empassi cap de sas tonterias y rídiculesas místicas?

No sé qui deuria inflar de cascos al rector de La Ribá, que l' diumenje passat al primer toch d' esquilla de la seva fabrica va girarse de cul á la menjadora y de cara als tontos dhentlos que ja sabia que tenia d' anar á La TRAMONTANA, y que se n' alegrava y fins donaria dos ralets á qui li fes anar.

Donchs queda complacut lo negre de la Ribá y pot enviar los dos rals en sellos, que l's posarém á la llista de suscripció pels obrers presos.

Lo gos negre d' Avinyó va lladrar desde la seva cova fumada contra un jove del poble per que no visitava la gabiá dels pecats, ni prenia la becada blanca, ni s' donava cops de puny al pit, ni feya cap altra tonada per l' istil, sino que, molt al contrari, llegia no més que periódichs deslanegadors.

Ja pots continuar lladrant, mossegu d' Avinyó, que qui t' conegui no t' comprará... Ni farà cap mica de cas de tos lladruchs.

Lo burot negre de Rubí s' ha posat La TRAMONTANA á la llengua, y m' sembla que me l' ha posada en mal puesto, porque m' faré escapar algun pet... ardo que li deixaré la boca plena de gracia de Deu.

Creguim, mossen Baldragas; ni Rubí es posible llanut per més que tingan Ajuntament conservador per tupinada ó R. O., ni La TRAMONTANA s' deixaré passar la llengua de sa reverencia pel cu... bell sens netejar ab vent de Mal temps que li bufará l' ull quan menos s' ho pensi.

Ab aixó, molt d' ojo, y no t' estiris, que á nosaltres no hi haurá may qui 'ns puga dir No t' arronxis.

PROMETENSA!

Quan veji, ab realitat, que si m' trobo en un apuro, Deu del cel me envia un duro si es que n' tinc necessitat: Quan jo veuré que als obrers se 's dongui tot lo que guanyen, y tan vilment no 's escanyin los burjesos usurers: Lo dia que del mesend, per no morirne de gana, me envihin cada setmana vi, arrós, la carn y pa... allavors, juro de cor que sense mica de greu, creuré que existeix... un Deu, y fins li portaré amor.

M. BORAPATA

XARADA

Animal es ma primera, la segona musical, un article es la tercera, y un nom d' home es lo total.

G. JULIA DE SABADELL

LOGOGRAFIA NUMÉRICA

- 1 2 3 4 5 6 7 8—En lo clero
- 6 7 7 8 4 2—Nom de dona.
- 8 4 7 6 7 2—s' d' home.
- 8 7 1 1 2—Poble de Catalunya.
- 5 7 1 1—Nom de dona.
- 7 3—Part del cos humá.
- 2 1—En las cartas.
- 6—Consentent.

REVENTA-SOLITS

SOLUCIONS

Á LAS CABORIAS DEL NÚMERO PASADO
TENE DE SOLAR: PÉTRIC, TABERNA, GENARI.
G. ENOLOGICO: COM MIS BASTOS MENOS VESTIS.

Tip. La Academia, Ronda Universitat, 6, Barcelona

SAGRAMENTAL

poesias revolucionarias